

Historik

Lodsbåden "Hals" (Lodsen II)

Opdateret den 24.02.2023

Data:	
Navn	"Hals"
Længde	10,11 m
Bredde	3,57 m
Dybde midt	1,38 m
Brt	8,81 tons
Nrt	8,81 tons
Værft	O. Bannleber
Bygmester	Bonnesen
Tegnet af	Kommandør Bondesen
Tilsyn	Kommandør Bondesen
Bilbrev	Kbh. 30. nov. 1899

"Hals", fotograferet i Hals havn

Lodsbåden "Hals" (senere "Lodsen II), er en spidsgattet dæksbåd med traditionel lodsrigning – kullet mast, stagfok og bomløst storsejl. Båden blev udrustet med kobberforhudning, hvilket bekræfter lodstjeneste i danske fjorde. Båden blev bygget specifikt til Hals Lodseri.

Referencer:

Aalborg Amtsavis 7. oktober 1898	(Aal1898)
Aalborg Amtsavis 15. december 1899	(Aal1899)
Kalundborg Avis	(Klb1901)
Målebrev 12. december 1929	(Mål1929)
Målebrev 16. november 1966	(Mål1966)
Brevudveksling vedrørende model	(NYmodel)

1898	En ny lodsbåd til Hals Lodseri kommer på finansloven Prisen anslås at være 6.900 kr.	(Ref. Aal1898)
1899	Lodsbåden bygges af Tømremester Bonnesen i København. Den er tegnet af Kommandør Bondesen, som også har ført tilsyn. Ifølge målebrevet fra 1966, er båden bygget på værftet O. Bannleber Båden er færdig i oktober 1899, men overdrages først i december 1899. Båden ankommer til Hals den 12. december 1899.	(Ref. Aal1899)
1899	Ifølge målebrevet fra 1929, blev det oprindelige bilbrev (målebrev) udstedt den 30. november 1899. I dette målebrev betegnes båden, som dæksbåden "Hals"	(Ref. Mål1929)
	Navnet "Hals" fremgår af målebrevet fra 1929, samt af en en beskrivelse af båden i Kalundborg Avis fra 8. juli 1901	(Ref Kal1901)

Lodserne Østergaard og Petersen stod for at sejle båden fra København til Hals. Til Aalborg Amtsavis udtaler de
"Båden er en ypperlig sejler, der villigt lystre roret og vender let. Ligesom den sejler meget let med den blyvægt i kølen der erstatter og således overflødig løse ballast".

(Ref Aa1899)

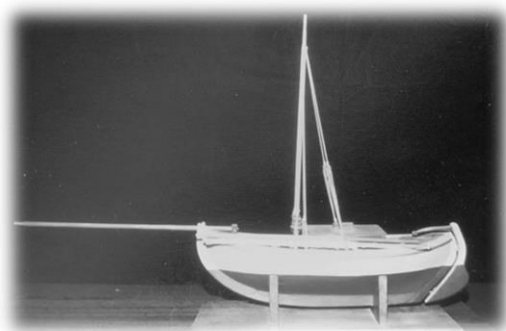
Dog beskriver de to lodser, at der skal ændres i lidt riggens, hvis Den skal kunne holde til det hårde miljø som lods fartøj.

- 1901 I Kalundborg Avis beskrives bådens sejl og navnet **"Hals"** i en artikel Skrevet den 8. juli 1901. dette i.f.m. en sejlads til et forulykket skib.
"Vi gik forleden ombord i lods båden ved Hals og så snart det store hvide storesejl med "Hals" i alenhøje bogstaver øverst oppe og den lange brede røde stribe – bådens kendetegn som lods båd- var hejst, strøg vi i glitrende solskin og for en jævn brise ud mod det store hav".

(Ref. Kal1901)

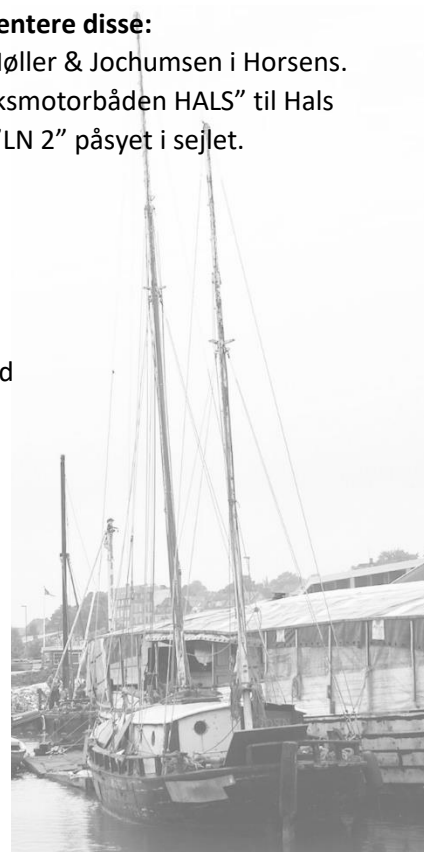
- 1966 Den 16. november 1966, udstedes et Nationalitetsbevis (målebrev) til P. Willemoes Nielsen der købte båden i 1965. Heri fremgår det, at båden er bygget på værftet **O. Bannleber** i København?

I henhold til en brevudveksling fra 1979, mellem en lods og en dansk-amerikaner bosat i New York. Så er der lavet en model af lods båden "Hals". På Hals Arkiv findes brevet samt 4 fotos af modellen. Kopi vedhæftet (Ref. NYmodel)

Øvrige oplysninger refererer til tilsynsbogen. Vi arbejder på at kunne dokumentere disse:

- Den første motor var en 14 HK petroliumsmotor "Gideon" fra Møller & Jochumsen i Horsens.
- 1934 I tilsynsbogen udstedt i juni 1934, identificeres båden som "Dæksmotorbåden HALS" til Hals Lodseri. På dette tidspunkt havde den muligvis haft nummeret "LN 2" påsyet i sejlet.
- 1935 Ansvarlig reder: Lods J. Friis Thiesen
- 1936 Fra 1936 og frem bærer båden navnet "Lodsen II"
- 1937 Motor udskiftes til 42 HK Bukh
- 1939 Ansvarlig reder: Willemoes Nielsen
- 1956 Ansvarlig reder: K. Bertelsen
- 1957 Det fremgår at Hals har 3 lods både. Lodsen II (Hals) er afløserbåd
- 1958 Motor udskiftes: 42 HK Bukh (i.f.m. motorhavari)
- 1965 Lodsformand P. Willemoes Nielsen køber båden for 3.500 kr. og bygger den om til lystfartøj. Motoren flyttes en meter agterover. Den oprindelige skorsten fjernes og der laves udstødning gennem klædningen. **Skrogfarven** ændres fra **grøn** til blå

1967 Civilingeniør Peter Wilhelm Kruhøffer køber båden for 15.000 kr. Den bygges nu om til lystbåd med to stålmaster, der er gaffelriggede med topsejl, samt fok og klyver. Den har fået cockpit agter, et højt halvruf midtskibs og et halvdæk forude. Båden har nu fået ilagt et stor MWM diesel.

2003 Båden sælges til dambruger Christian Nygård i Juelsminde

2013 Båden sælges. Den ligger forfalden i Horsens

Båden forsejles til Skudehavnen i Aarhus

2014 Båden bliver transporteret på en blokvogn, til Hobro Træskibsværft.

Den er nu så forfalden at den trænger til en total renovering.

2021 En gruppe på 6 aktive lodser går ind i projektet og stifter en forening, der vil restaurere båden til den lodsådet det var i 1899.

/Claus d. 24.02.2023